

Biblioteki szkolne w krajach Unii Europejskiej

Olga Topolewska, CEN w Białymstoku

Akty prawne

standardy
dokumenty
wytyczne
zalecenia

by Pixabay

UNESCO: **Edukacja dla wszystkich**
(Education for All), 1990

określono 4 obszary dla rozwoju kompetencji kluczowych poprzez wskazanie **głównych celów procesu edukacji**:

1. uczyć się aby być,
2. uczyć się aby wiedzieć,
3. uczyć się aby działać,
4. uczyć się aby żyć wspólnie.

Akty prawne

standardy
dokumenty
wytyczne
zalecenia

by Pixabay

Rada Europy: **Lista „kompetencji berneńskich”**, 1996

Kompetencje kluczowe dla absolwentów szkół średnich w Europie. Wymagane umiejętności:

- współpracę w zespołach,
- posługiwanie się **nowoczesnymi środkami informacji i komunikacji**,
- rozwiązywanie problemów,
- **korzystania z różnych źródeł informacji**,
- słuchanie i korzystanie z poglądów innych ludzi,
- porozumiewanie się w kilku językach,
- **łącznie i porządkowanie różnych, jednostkowych elementów wiedzy**,
- podejmowanie odpowiedzialności,
- organizowanie i ocenianie własnej pracy,
- radzenie sobie z niepewnością i złożonością

Akty prawne

standardy
dokumenty
wytyczne
zalecenia

by Pixabay

Manifest (i Wytyczne) Bibliotek Szkolnych IFLA/UNESCO, 1999

Niektóre kraje podjęły stosowne uchwały, np.:

- **Włochy** - program rozwoju bibliotek szkolnych (Ministerstwo Edukacji)
- **Islandia i Węgry** - wszystkie szkoły zobligowane do prowadzenia bibliotek szkolnych

Akty prawne
standardy
dokumenty
wytyczne
zalecenia

by Pixabay

Rada Europy: program **European Information Society 2010** (2005)

- **technologie informacyjne** są motorem trwałego wzrostu i warunkiem budowy **społeczeństwa informacyjnego**.
- proklamowano utworzenie Globalnego **Społeczeństwa Informacyjnego**.

W realizacji w/w celów, na poziomie podstawowym, **niezbędne jest sprawne funkcjonowanie bibliotek w szkołach**

Akty prawne
standardy
dokumenty
wytyczne
zalecenia

by Pixabay

W większości krajów UE **brakuje odrębnych aktów prawnych** obligujących szkoły do zakładania bibliotek i regulujących ich działalność.

Tylko niektóre kraje posiadają **standardy** pracy bibliotek i **normy zatrudnienia** nauczycieli bibliotekarzy.

Przeważają **zalecenia** opracowywane przez ministerstwa edukacji, ale też środowiska bibliotekarzy szkolnych.

Akty prawne

standardy

dokumenty

wytyczne

zalecenia

by Pixabay

- W wielu krajach **zachęca się szkoły** do tworzenia bibliotek – powstają (bez podstaw prawnych) nowoczesne i dobrze wyposażone placówki np. **Luksemburg, Niemcy, Wielka Brytania**
- **Austria** – prawnie uregulowane jest funkcjonowanie tylko bibliotek szkół średnich
- **Finlandia** - ścisła współpraca oświaty z bibliotekarstwem; coraz częściej funkcje bibliotek szkolnych pełnią biblioteki publiczne

Akty prawne

standardy

dokumenty

wytyczne

zalecenia

by Pixabay

- **Portugalia** - od 1996 r. biblioteki szkolne w mają „standardy pracy wypracowane przez Ministerstwo Edukacji we współpracy z regionalnymi ośrodkami edukacji, z władzami samorządów terytorialnych, bibliotekarzami bibliotek publicznych oraz doradcami z dziedziny bibliotekarstwa”
- **Szwecja** – od 2011 r. każda szkoła (państwowa / prywatna, podstawowa/średnia) musi umożliwić dostęp do biblioteki (zapisy ustawowe)

Bibliotekarze wykształcenie

by Pixabay

Kto może pełnić funkcję bibliotekarza ?

- **profesjoniści**, z przygotowaniem kierunkowym np. w Polsce, **Francji**
- nauczyciele łączący etat **nauczyciela przedmiotowego i bibliotekarza**, często odpowiednio w tym celu przeszkoleni (np. **Austria, Niemcy, Islandia**)
- **uzupełniający godziny pensum** (**Dania**)
- **wolontariusze**, np. rodzice (**Niemcy**)
- **osoby bezrobotne** skierowane na staż z urzędu pracy (**Szwecja**).

W niewielu państwach są oddzielne przepisy określające standardy zatrudniania nauczycieli bibliotekarzy.

Bibliotekarze

Wykształcenie

by Pixabay

Niepokojące jest to, że nawet w krajach, w których funkcjonują nowoczesne i dobrze wyposażone biblioteki szkolne **nie przywiązuje się wagi do profesjonalnego wykształcenia** ich pracowników, np.

- **Wielka Brytania** – w miejsce nauczycieli bibliotekarzy coraz częściej zatrudnia się nauczycieli przedmiotowych, nawet bez przygotowania kursowego ani przeszkolenia.

Bibliotekarze

Doskonalenie

by Pixabay

W wielu krajach funkcjonują **programy ustawicznego doskonalenia** wszystkich nauczycieli, w tym nauczycieli bibliotekarzy.

Nauczyciele bibliotekarze wybierają **studia podyplomowe** i rozmaite **kursy** m.in. z:

- edukacji medialnej
- Informatyzacji
- Komputeryzacji
- komunikacji
- wybranych problemów pedagogiki i psychologii

Bibliotekarze

Zatrudnienie

by Pixabay

Liczba etatów

- decyduje dyrektor szkoły i organ prowadzący szkołę, (zależy od kosztów utrzymania)
- W **Szwecji** i **Danii** tylko w większych bibliotekach szkół średnich szkoła może zatrudnić 1 bibliotekarza i pomoc biblioteczną na pełnych etatach (średnio na ok. 1000-1300 uczniów), w pozostałych szkołach zatrudnia się nauczycieli na godziny.
- Podobnie we **Francji** zatrudnia się 1 bibliotekarza, a często jest nim nauczyciel, który złożył odpowiednie egzaminy i uzyskał stosowny certyfikat.
- W **Niemczech** kadrę bibliotekarską z kwalifikacjami zatrudnia się tylko w szkołach, w których działają biblioteki publiczne.

Bibliotekarze

Pensum

by Pixabay

Bardzo **różne** i **uzależnione od ogólnej kondycji finansowej szkół**.

- Niekiedy pensum regulują **przepisy oświatowe**, np. we **Francji** - 30 godz. + dodatkowo 6 godz. na doskonalenie
- W niektórych krajach **zagwarantowany prawem wymiar jest niewystarczający** (np. w **Austrii** od 6 do 9 godz. tygodniowo przy ponad 1000 uczniów!). Dlatego korzysta się z pomocy wolontariuszy, a nawet wprowadza się samoobsługę.

Bibliotekarze pensum

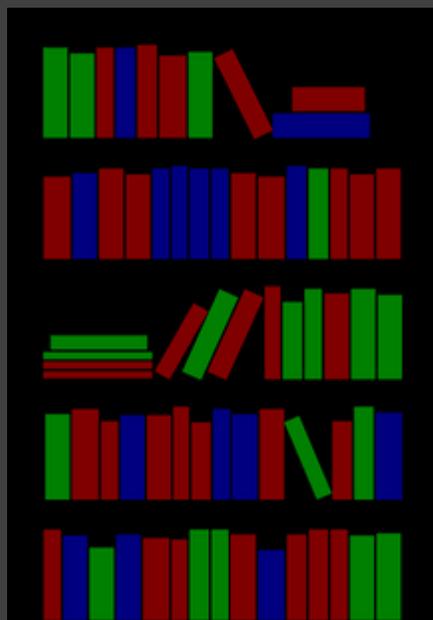

by Pixabay

- W niektórych krajach liczba godzin pracy bibliotekarza jest ściśle uzależniona **od liczby uczniów w szkole**, np. w **belgijskiej Wspólnocie Flamandzkiej** szkoła średnia licząca powyżej 540 uczniów może zatrudnić na etacie 1 bibliotekarza.
- W **Grecji** o liczbie godzin pracy biblioteki decydują **godziny pracy szkoły**, tak aby biblioteka była zawsze dostępna.
- Zdarza się również, że bierze się pod uwagę **efektywność pracy biblioteki szkolnej**. Tak jest np. w **Finlandii**.

Zbiory

rodzaj gromadzonych zbiorów

by Pixabay

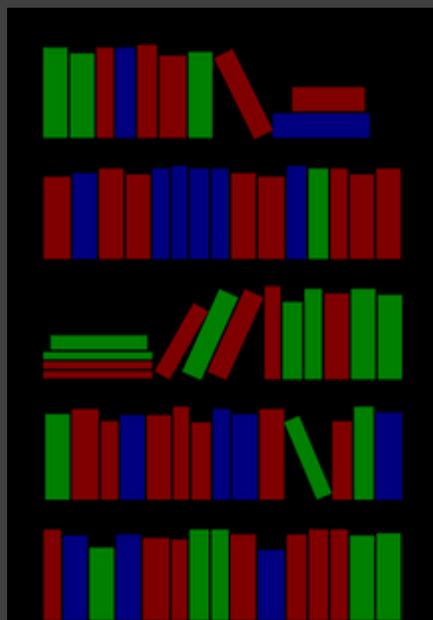
Rodzaj gromadzonych zbiorów zależy od **modelów organizacyjnych** bibliotek i rodzaju pełnionych przez nie **funkcji**.

Coraz większe znaczenie mają **zbiory nieksiążkowe**.

- mediateki oprócz książek i czasopism dysponują zbiorami: graficznymi, audialnymi, filmami, programami multimedialnymi, grami komputerowymi i planszowymi, modelami, zabawkami ...
- Coraz bardziej popularne stają się dokumenty audialne i audiowizualne, np. audiobooki z lekturami szkolnymi i bestsellerami, filmy z ekranizacjami lektur i arcydzieł literatury, sztukami teatralnymi, widowiskami operowymi, koncertami itp.

Zbiory

rodzaj gromadzonych zbiorów

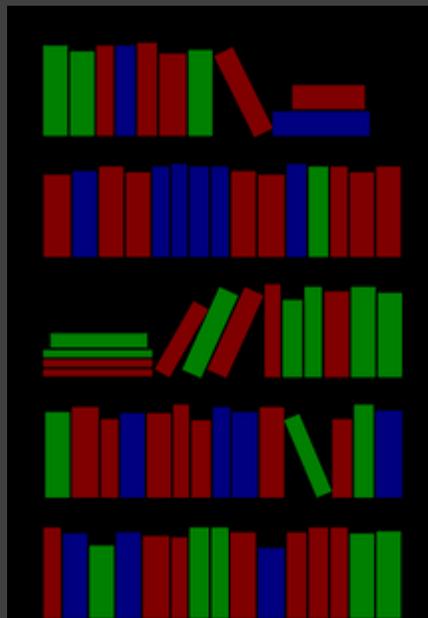
by Pixabay

Rodzaj gromadzonych dokumentów określa też **typ biblioteki i zadania**, jakie ona wykonuje, np. w **Danii** – biblioteki gromadzą:

- pomoce dydaktyczne różnego typu, w tym nowe wytwarzane w bibliotece
- literaturę przedmiotową i metodyczną dla nauczycieli (biblioteka spełnia rolę centrum pedagogicznego i metodycznego; organizuje w swoich pomieszczeniach różnego rodzaju kursy i szkolenia).
- prace uczniów przygotowywane w ramach różnego rodzaju projektów.

Zbiory

wielkość zbiorów

by Pixabay

Zależy od **możliwości finansowych i lokalowych**, a także od **jakości lokalnej sieci bibliotek**.

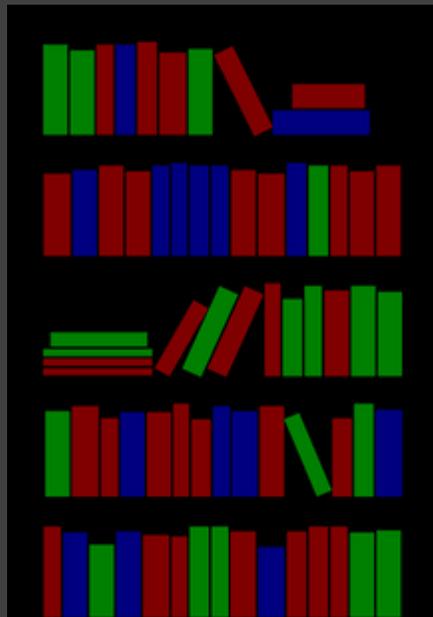
- **Austria** - w szkole do 600 uczniów powinno być co najmniej 5 tys. jednostek inwentarzowych, do 1000 uczniów - 10 000 jednostek.

W niektórych krajach przyjęto **ministerialne zalecenia** dotyczące gromadzenia zbiorów w bibliotekach szkolnych, jest to na ogół ok. 10-13 woluminów na ucznia, np.:

- **Anglia**: w irlandzkich szkołach podstawowych — 11, w średnich - 13; walijskie stowarzyszenie bibliotekarzy zaleca ok. 10 jednostek inwentarzowych na ucznia).

Zbiory

wielkość zbiorów

- Większość krajów celowo **unika takich wskaźników**.
- W wielu krajach narzeka się na **słabe zaopatrzenie bibliotek szkolnych w nowości, przepelnione lokale biblioteczne, a jednocześnie przestarzałe**.

Pomieszczenia

Powierzchnia

by Pixabay

- W większości krajów UE **nie obowiązują żadne szczegółowe zalecenia** dotyczące wielkości pomieszczeń bibliotek szkolnych.
- Zalecenia ministerialne w krajach:
 - **Austria i Grecja** - co najmniej 75 m², w szkołach powyżej 1000 uczniów - przynajmniej 140 m².
 - **Francja** - do ok. 175 m²
 - **Islandia** - ponad 300 m²
- Coraz częściej spotyka się zalecenia dotyczące wielkości powierzchni bibliotecznej uwzględniane już **w projektach nowo powstających szkół** (np. w **Wielkiej Brytanii**).
- Niekiedy **precyzuje się procentowo ich wymaganą „pojemność”**, np. biblioteki **brytyjskie** powinny jednorazowo pomieścić ok. 10% uczniów szkoły.

Pomieszczenia powierzchnia

by Pixabay

- Coraz bardziej **nowoczesny kształt i charakter**: są to duże, przestronne lokale, w których toczy się codzienne życie szkoły.
- Odchodzi się od **bibliotek klasowych** (**Wielka Brytania, Austria**) i bibliotek **szkolno- publicznych**.
- W niektórych krajach funkcjonują w jednej szkole **odrębne biblioteki dla uczniów i dla nauczycieli**, a czasem są one połączone; tak jest np. w **Słowacji** (tych ostatnich jest tam najmniej).

Wyposażenie

rodzaje

by Pixabay

Komputery

- w większości krajów celem informatyzacji zbiorów uruchomiono specjalne programy rządowe (**Belgia**), granty ministerialne (**Wielka Brytania**) lub unijne.

Programy

- **specjalistyczne oprogramowanie do obsługi bibliotek** – najdroższe !
- **profesjonalne programy graficzne** (do obróbki fotografii i filmów, projektowania multimedii) zastępuje się często oprogramowaniem darmowym.

Wyposażenie rodzaje

by Pixabay

- **Pozostałe sprzęty** to: odtwarzacze CD i DVD , drukarki laserowe, skanery, cyfrowe aparaty fotograficzne i kamery, projektory multimedialne.
- **Dodatkowe wyposażenie** umożliwiające korzystanie ze zbiorów specjalnym grupom czytelników.
- **Meble** biblioteczne zamawiane są w specjalistycznych firmach zajmujących się wyposażeniem bibliotek.

Finansowanie

rodzaje i formy

- **Lokalne władze oświatowe** prowadzące centrale obsługujące biblioteki szkolne
- **Szkoły** (i samorządy) same finansują prowadzone biblioteki
- **System grantów** przeznaczonych na powstanie bibliotek lub ich reorganizację (np. **Grecja, Irlandia, Słowacja**), doposażenie, albo też na stałą działalność (np. **Holandia**)
- **Rady rodziców** (Polska) czy **stowarzyszenia rodziców i nauczycieli** (**Wielka Brytania**)
- **Sponsorzy spoza szkół** - sami bibliotekarze organizują różne akcje i kiermasze

Finansowanie

rodzaje i formy

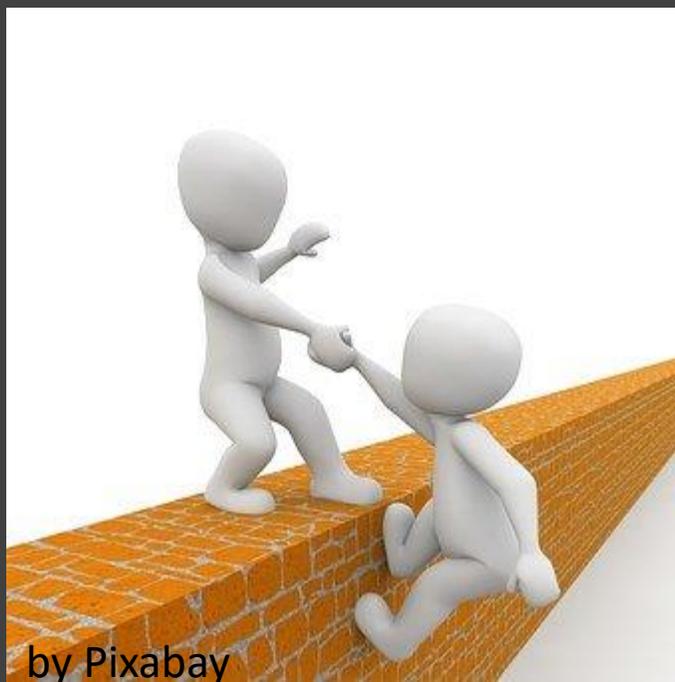
by Pixabay

- W zdecydowanej większości krajów UE bibliotekarze szkolni narzekają **na brak stałych budżetów** na uzupełnianie kolekcji o nowości i prenumeratę czasopism oraz na brak bibliotek w szkołach prywatnych, zwłaszcza podstawowego stopnia.
- Poprawiają ten stan **programy i projekty** wspierane (również finansowo) przez rządy i ministerstwa poszczególnych krajów.

Pomoc organizacyjna i metodyczna

Centrale

- Wyspecjalizowane **centrale pedagogiczne** i **firmy komercyjne** oferujące całościową obsługę bibliotek szkolnych
- Korzystanie z ich usług jest **płatne**, ale:
 - oszczędza czas poświęcony na prace organizacyjno-techniczne
 - gwarantuje korzystanie z produktów i usług najwyższej jakości.

by Pixabay

Pomoc organizacyjna i metodyczna

Centrala Bibliotekstjänst (BTJ) w Szwecji

by Pixabay

Sprzedaż

- książek - zakupionych z rabatami i upustami od wydawców krajowych i zagranicznych) i oprawionych w twardą oprawę (lub ofoliowanych)
- dokumentów audiowizualnych
- mebli, komputerów i oprogramowania
- galanterii bibliotecznej (portrety pisarzy, drobne wyposażenie, foldery, gadżety przedstawiające bohaterów książkowych, ale też: zakładki, plany lekcji, nalepki, gumki, odznaki, balony, maskotki)
- opisów katalogowych zakupionych nowości (centralna baza danych)
- dostęp do pełnotekstowej bazy czasopism

Pomoc organizacyjna i metodyczna

Centrala BTJ w Szwecji

by Pixabay

Działania proczytelnicze

- wydawanie katalogu książek łatwych w czytaniu - z formularzem zamówień (na prośbę bibliotekarzy)
- organizacja spotkań z autorami i prezentacje nowości (ok. 4 razy w roku)
- organizacja seminarium dotyczącego literatury dziecięcej z udziałem specjalistów z tej dziedziny, bibliotekarzy i nauczycieli (1 raz w roku)
- organizacja klubów książki

Działalność wydawnicza

- wydaje katalogi, materiały dla szkół, literatura dziecięca i współczesna, druki reklamowe i redagowane przez BTJ czasopismo „Dziecko i Kultura” („Barn & Kultur”, pismo dla bibliotekarzy szkolnych i dziecięcych).

Pomoc organizacyjna i metodyczna

Centrala BTJ w Szwecji

Recenzje nowości wraz z określeniem wieku odbiorcy

- recenzowane są książki (też mówione), czasopisma, kasety, filmy i CD-romy
- sporządza je jako jedyny ośrodek w kraju – współpracuje z osobami różnych zawodów i specjalności; np. książki popularnonaukowe mają dwie recenzje - literaturoznawcy i nauczyciela danego przedmiotu
- drukuje w postaci katalogów 24 razy w roku i rozsyła do bibliotek; 2 razy do roku wydawany jest katalog zbiorczy z wyborem najlepszych książek
- wysyła do szkół „podróżujące wystawy nowości” – pracownicy bezpłatnie reklamują (oprócz nowości) swoje usługi

Niestety, z **powodów finansowych**, organy finansujące szkoły coraz częściej **rezygnują z usług BTJ** na rzecz tańszych księgarń internetowych

Pomoc organizacyjna i metodyczna

Centrale pedagogiczne w Szwecji

by Pixabay

Łączą funkcje bibliotek pedagogicznych i ośrodków doskonalenia nauczycieli (podobnie jak w Polsce i Słowacji)

Centrum for Pedagogiks Inspiration w Malmö

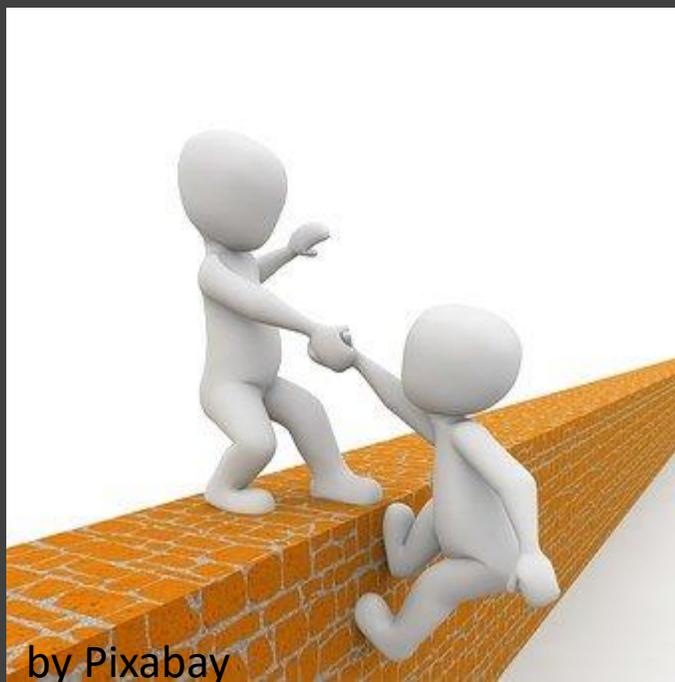
- jest zarazem centralą środków audiowizualnych i centralą bibliotek szkolnych - obsługuje wszystkie szkoły komunalne i prywatne
- podlega i jest finansowana przez Wydział Oświaty w Malmö
- zatrudnia ok. 30 pracowników

Działania

- organizuje kursy, spotkania tematyczne, seminaria i odczyty
- prowadzi poradnictwo i oferuje praktyczną pomoc w konkretnej szkole
- pomaga przy organizowaniu bibliotek szkolnych, zakupie i opracowaniu zbiorów.
- rozprowadza książki, multimedia i materiały audiowizualne.
- stymuluje współpracę między bibliotekarzami i nauczycielami
- propaguje wykorzystanie technik informacyjnych i mediów w procesie dydaktycznym

Pomoc organizacyjna i metodyczna

Centrum for Pedagogiks Inspiration w Malmö

by Pixabay

- uczestniczy w pracach przy planach strategicznych, przetargach i projektach
- oferuje wspólny katalog biblioteczny SELMA, dostępny w Internecie
 - pozwala na wyszukiwanie zasobów zarówno w konkretnej szkole jak i w Centrum
 - umożliwia rezerwację materiałów na określony dzień
 - zapewnia bezpośredni dostęp do filmów edukacyjnych, programów radiowych i telewizyjnych w każdej klasie – nauczyciel łączy się z katalogiem bibliotecznym i wybiera dokument dostępny w wersji online

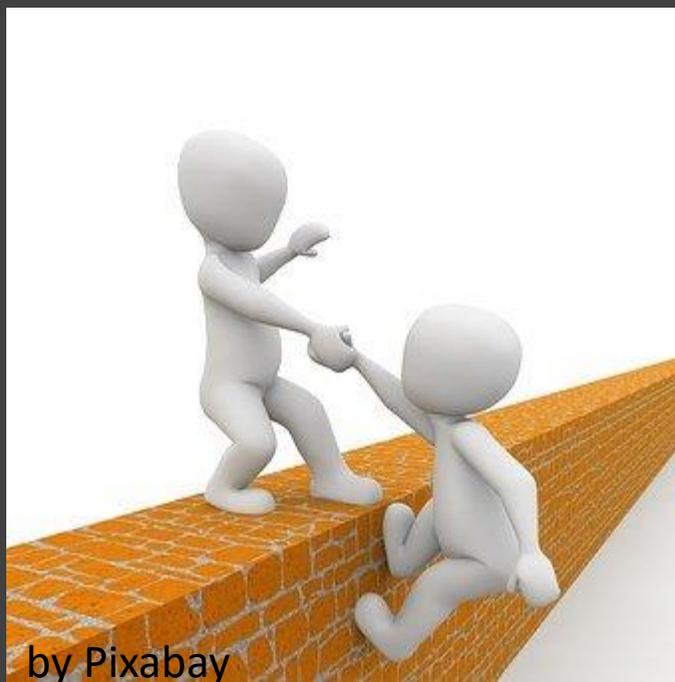
Strona www Centrum -

<https://pedagog.malmo.se/kategori/skolbibliotek/>

Pomoc organizacyjna i metodyczna

Serwisy biblioteczne w Anglii

School Library Service

by Pixabay

Obsługują **sieci bibliotek szkolnych** jak i **publicznych**

- dostarczają książki, pakiety edukacyjne oraz dokumenty graficzne, wyroby rękodzielnicze i inne, ważne dla kultury danego regionu, a także plansze, gry edukacyjne, pacynki, maskotki
- dowożą bibliobusami zamówione materiały
- pośredniczą w zakupie materiałów do szkół
- organizują szkolenia dla kadry bibliotekarskiej
- prowadzą instruktaż przywarsztatowy

Strona www serwisu - <https://schoolslibraryservicesuk.org/>

Pomoc organizacyjna i metodyczna

Biblioteki pedagogiczne i ośrodki doskonalenia nauczycieli

by Pixabay

W niektórych krajach aktywną pomoc bibliotekom szkolnym oferują **biblioteki pedagogiczne (Czechy)**.

- wspierają metodycznie i szkoleniowo
 - cykle specjalistycznych szkoleń (z zakresu informacji edukacyjnej, prowadzenia szkolnych centrów informacji)
 - doradztwo indywidualne

Doskonalenie nauczycieli zapewniają **ośrodki doskonalenia nauczycieli**.

Źródło

**Staniów Bogumiła,
Biblioteka szkolna
dzisiaj, Warszawa SBP,
2012**

W przyszłości coraz powszechniejsze będzie ...

- prezentowanie zasobów i usług **na stronie internetowej biblioteki**, a także zamawianie i korzystanie z materiałów on-line.
- poszukiwanie **nowych pomysłów i form pracy** oraz zdobywanie zagranicznych partnerów do realizacji programów (kontakty prywatne)
- upowszechnianie **modelu dobrej szkoły z dobrze wyposażoną biblioteką szkolną**,
- biblioteki będą **ostoją czytelnictwa**, instytucjami przyciągającymi do ciekawej lektury, podejmującymi wiele interesujących form pracy, propagujących wartość czytania i ukazujących wiele funkcji książki w życiu człowieka.

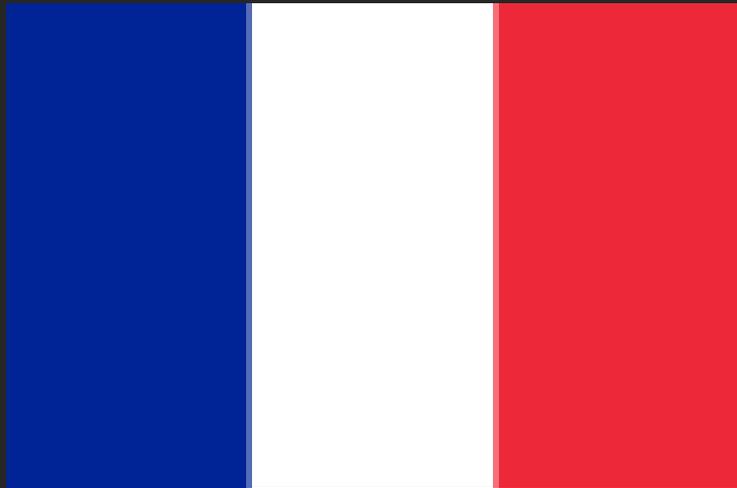
Źródło Wyjazdy edukacyjne

**Towarzystwo Nauczycieli
Bibliotekarzy Szkół Polskich**

**Unia Europejskich Federalistów -
Polska wraz z Ośrodkiem Edukacji
Informatycznej i Zastosowań
Komputerów w Warszawie**

Francja

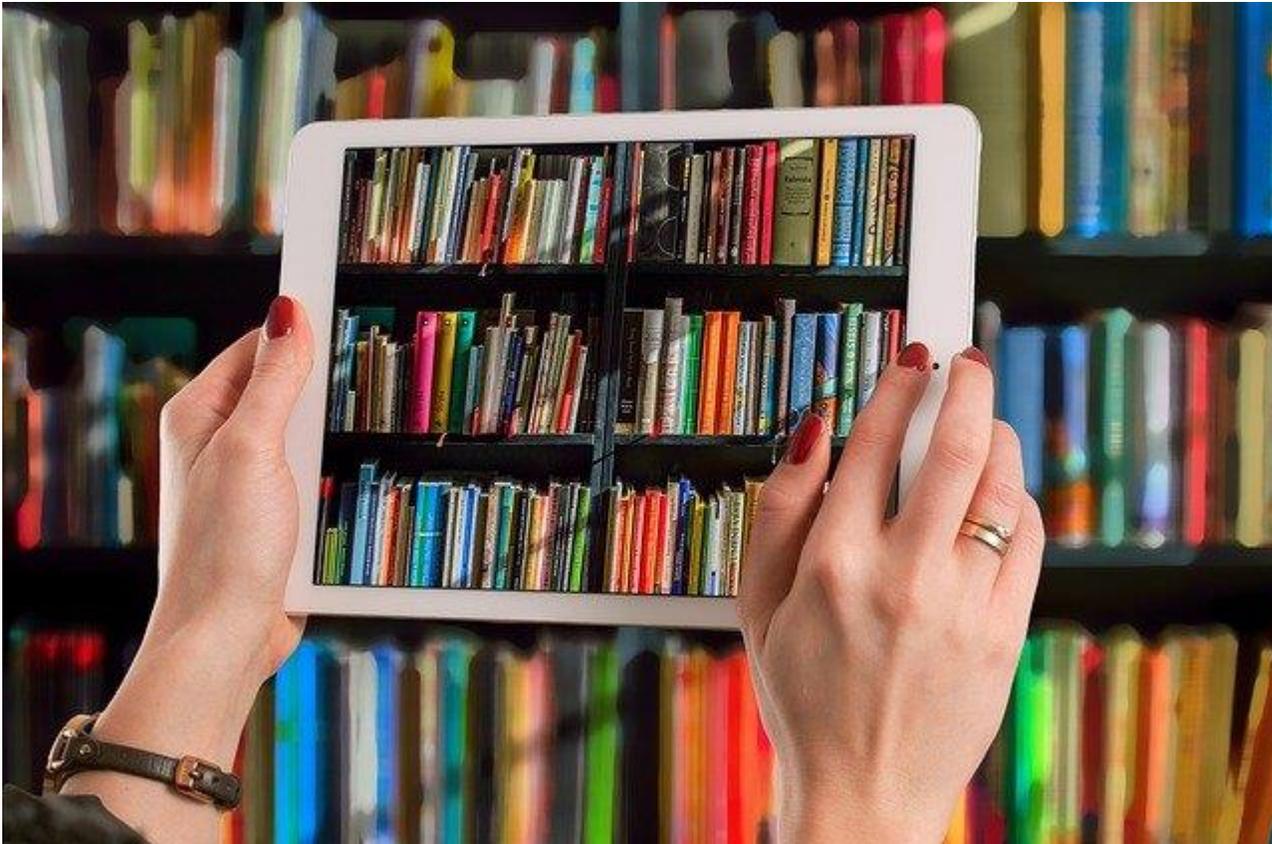
<https://commons.wikimedia.org/>

Według statystyk aż **91%** Francuzów **czyta książki** (dane z 2019 r.)

<https://commons.wikimedia.org/>

BCD Modele zarządzania

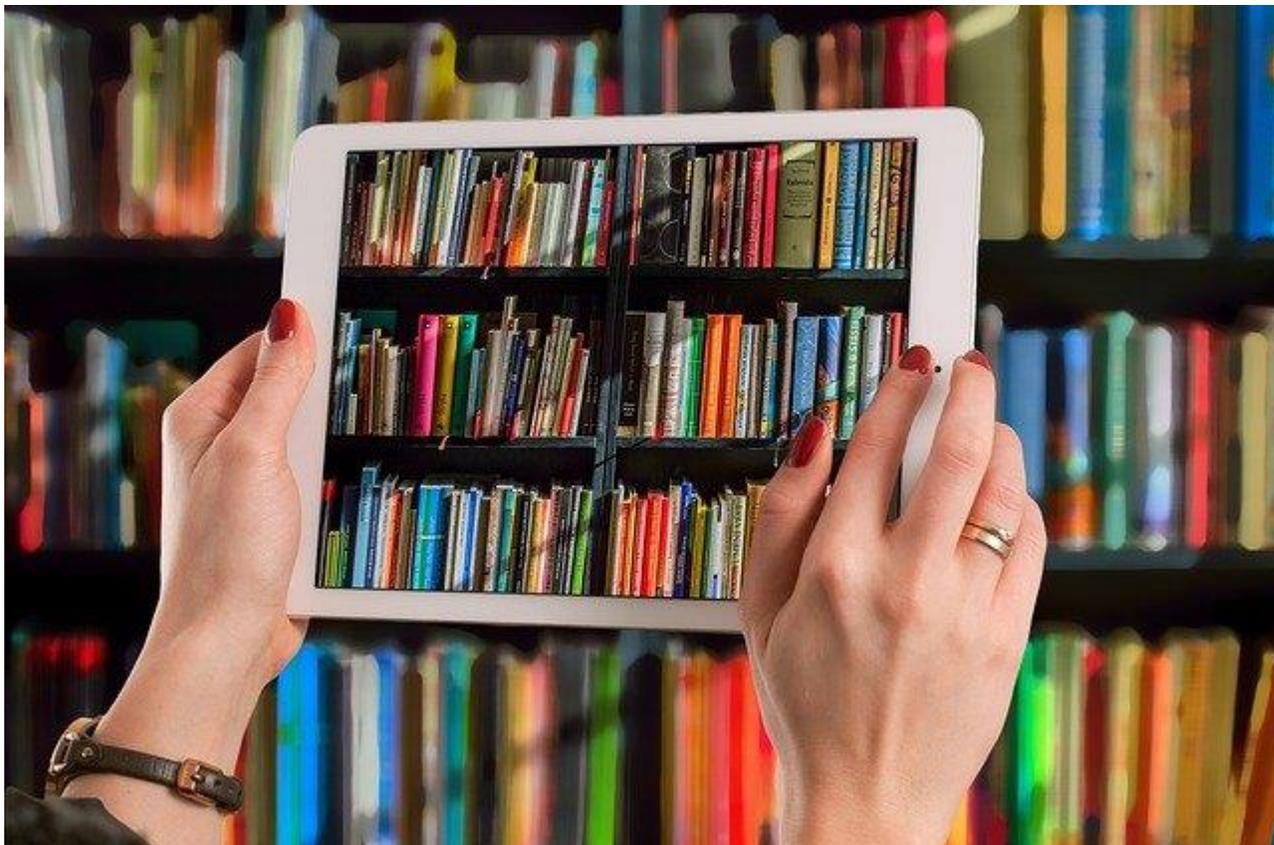
Obraz [Gerd Altmann](#) z [Pixabay](#)

Zdecentralizowany - władze miasta decydują o personelu bibliotecznym

Scentralizowany - grupa pracowników biblioteki miejskiej regularnie wypełnia misję biblioteki szkolnej

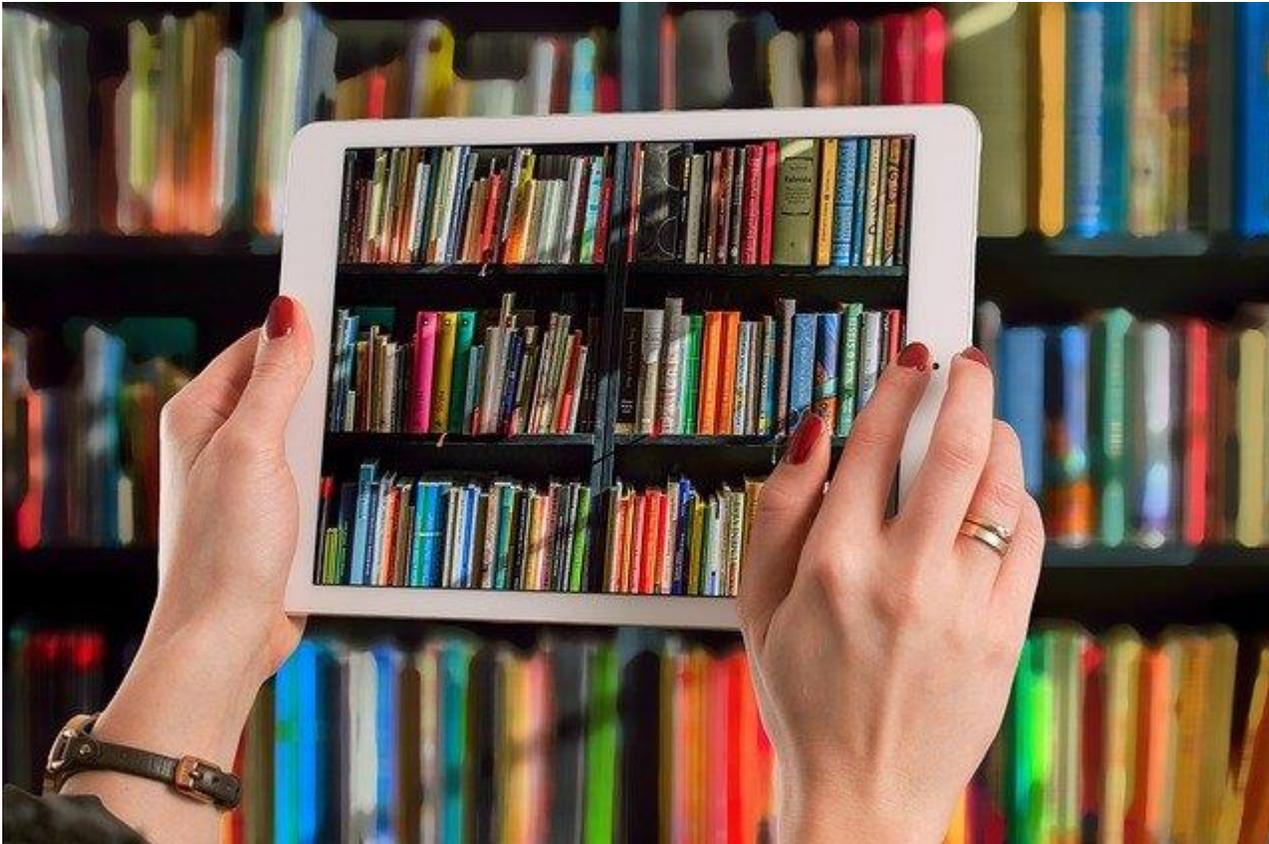
Koordynacyjny - maksymalnie 2 pracowników biblioteki miejskiej jest oddelegowanych do pracy w bibliotece szkolnej

BCD Misja

-
- pomagają w nauce pisania i czytania
 - uczą współpracy
 - wspierają niezależność uczniów w poszukiwaniu informacji
 - współpracują z innymi instytucjami kultury

BCD możliwości dla ucznia

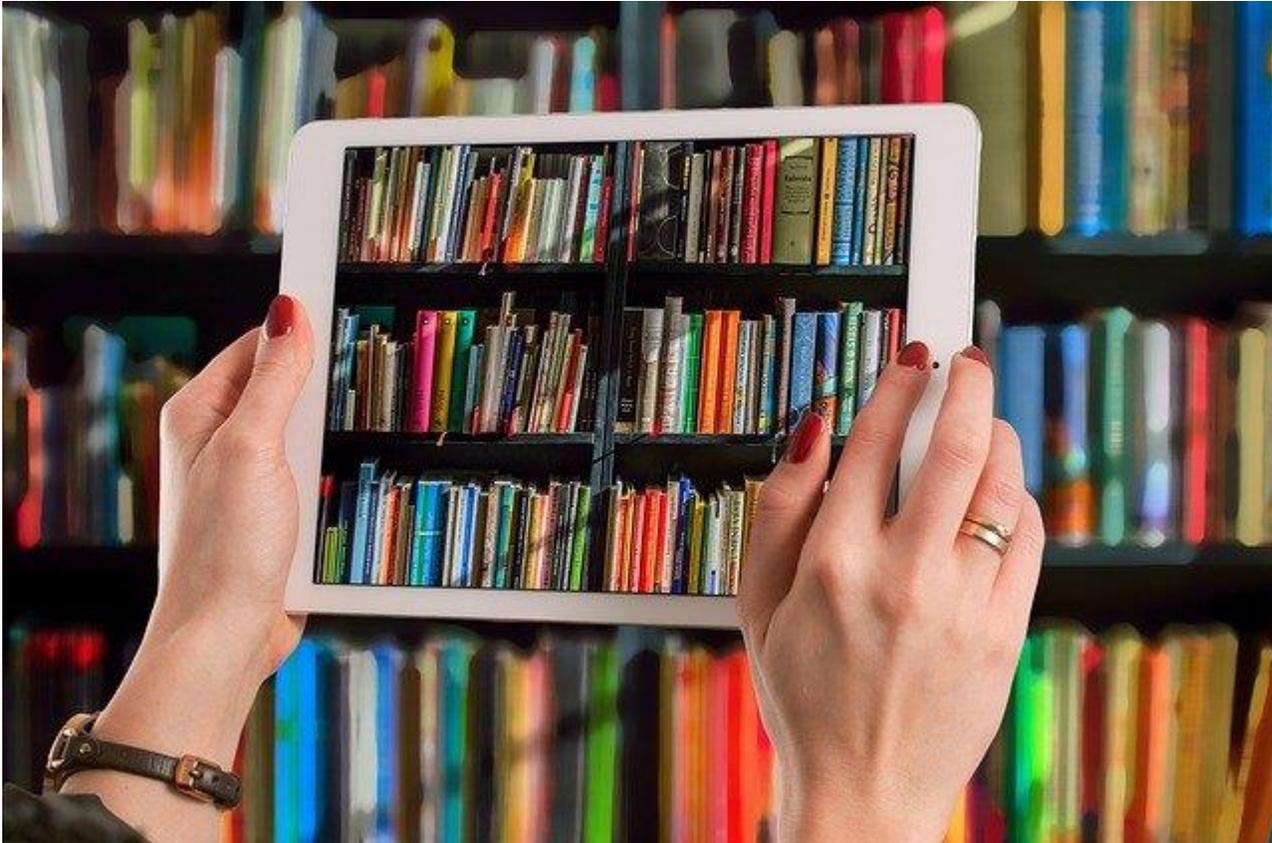

Obraz [Gerd Altmann](#) z [Pixabay](#)

Uczniowie starsi muszą przyjść do biblioteki na 45 minut w celu wypożyczenia książek lub samodzielnej lektury.

Młodsze dzieci mogą w tym czasie słuchać audiobooków.

BCD Przestrzeń

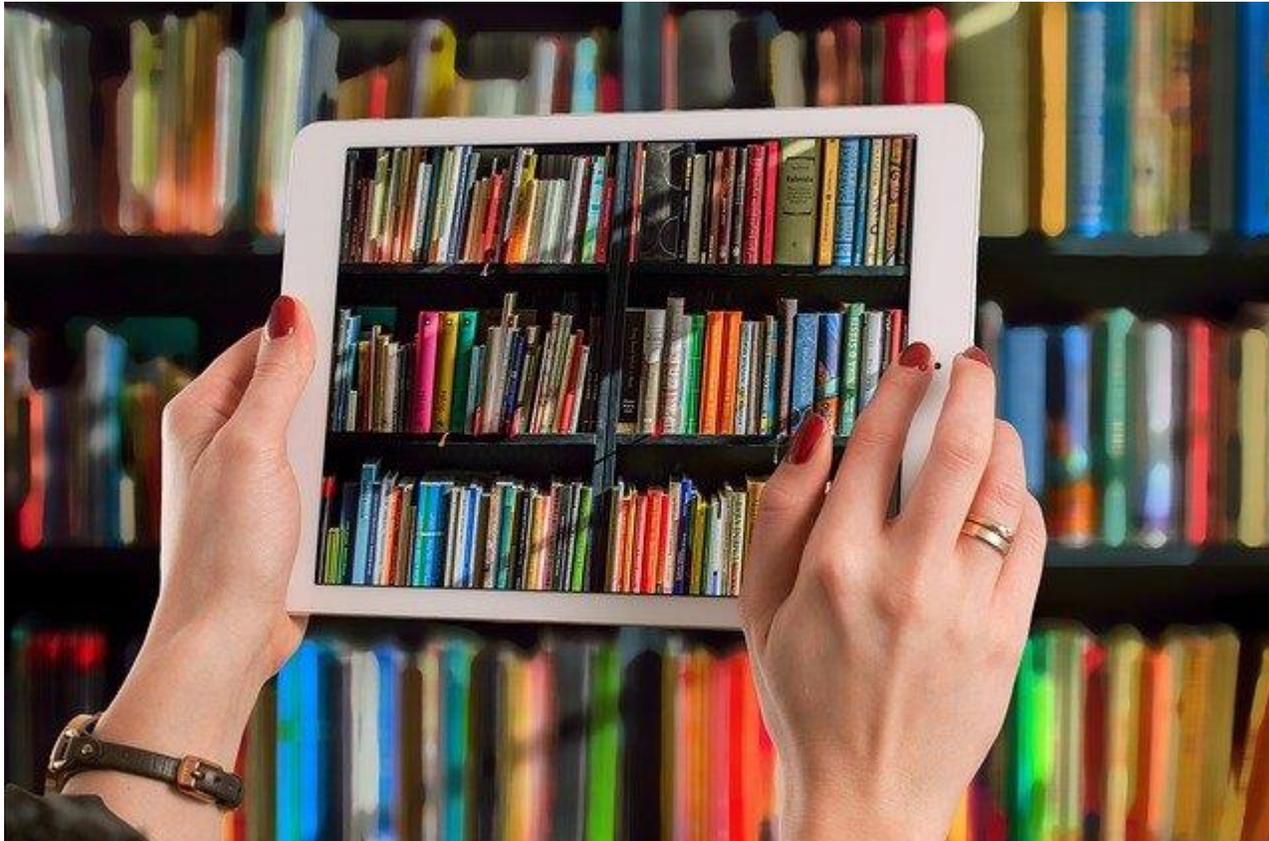

Obraz [Gerd Altmann](#) z [Pixabay](#)

Jest podzielona na sekcje dedykowane poszczególnym aktywnościom uczniów:

- lekturze książek
- lekturze prasy
- pracy indywidualnej i grupowej

BCD Wytyczne ministra edukacji

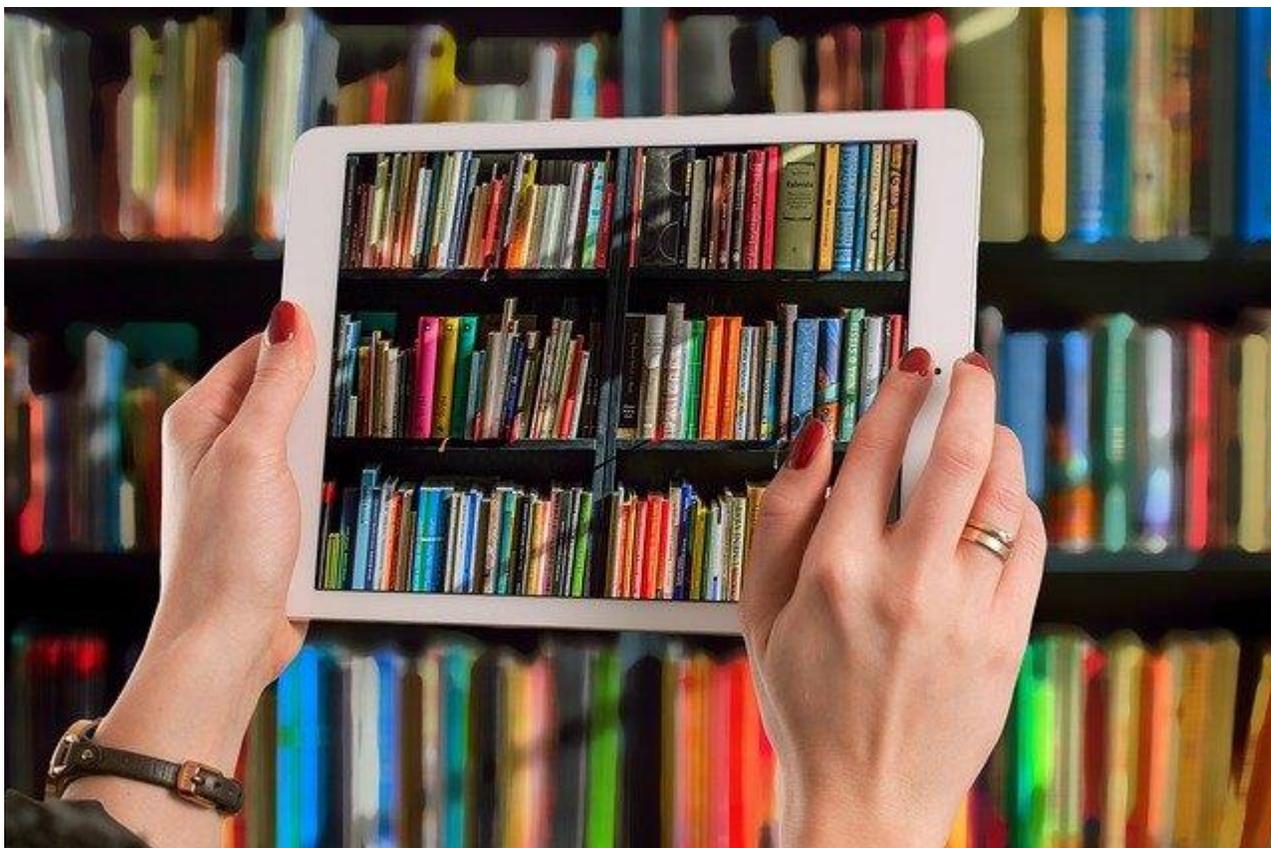
Obraz [Gerd Altmann](#) z [Pixabay](#)

Każde gimnazjum i liceum ma obowiązek tworzenia CDI.

Musi posiadać **cztery oddzielone przestrzenie:**

- do pracy grupowej
- do pracy indywidualnej
- czytelnię
- wypożyczalnię

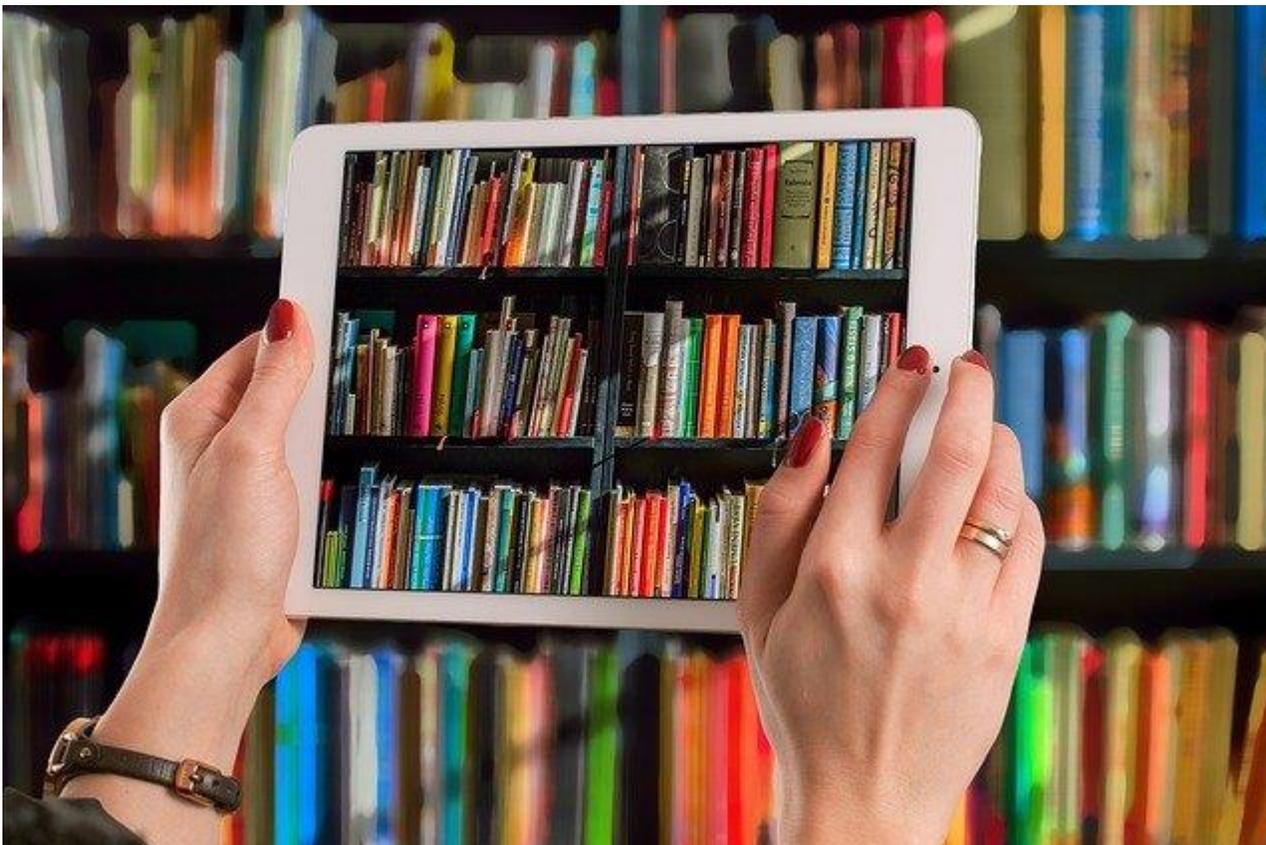
BCD Zadania i możliwości dla ucznia

Uczniowie **mogą korzystać „na okrągło”**: w czasie przerw oraz przed - w trakcie - po zajęciach lekcyjnych

W ramach **zajęć** przygotowują prezentacje, uczą się wyszukiwać informacji lub uczestniczą w wydarzeniach kulturalnych.

BCD Finanse

Co roku są ustalane przez zarząd szkoły i stanowią część ogólnego budżetu szkoły.

Wysokość finansowania zależy od rodzaju i wielkości szkoły oraz od jednostki administracyjnej, której podlega.

Na przykład szkoła wiejska może otrzymać ok. 1500 euro, a duże, miejskie liceum nawet ok. 7000 euro

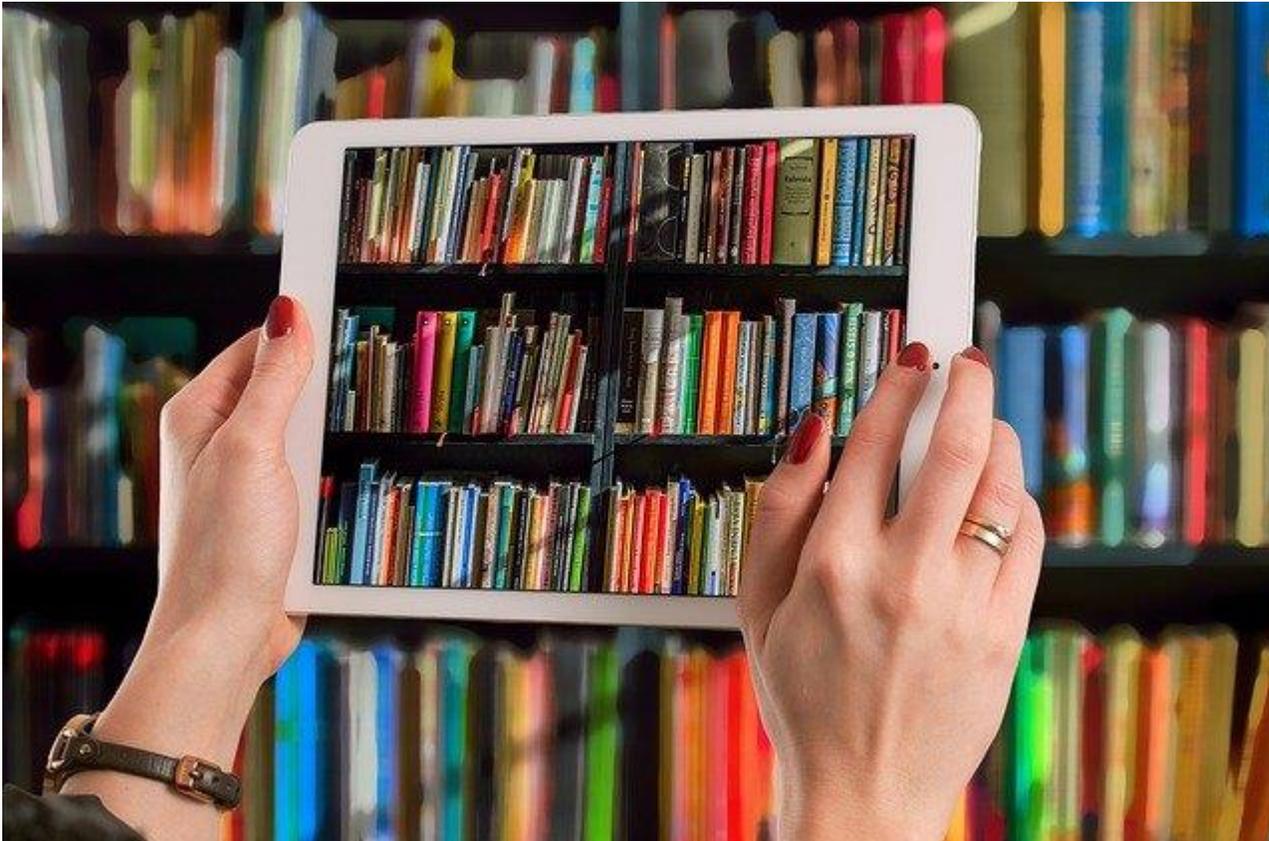
BCD Akcje promujące czytelnictwo

Rodzaje: dyskusyjne kluby książkowe, konkursy, klub dziennikarski, wypożyczenia na wakacje, nagrody dla najlepszej książki, noc czytelnicza i wiele innych.

Francuskie ministerstwo edukacji narodowej zaproponowało cykliczny **projekt cichej lektury przez 15 minut, cztery razy w tygodniu.**

GODZINY OTWARCIA

Obraz [Gerd Altmann](#) z [Pixabay](#)

Średnio **10 godzin dziennie**
- w godzinach otwarcia szkoły.

Jeśli nauczyciel bibliotekarz **pracuje sam** (jak to jest w większości przypadków), biblioteki są otwarte krócej, tak aby nie przekroczyć ustawowego czasu pracy pracownika (35 godzin tygodniowo).

STATUS NAUCZYCIELA BIBLIOTEKARZA

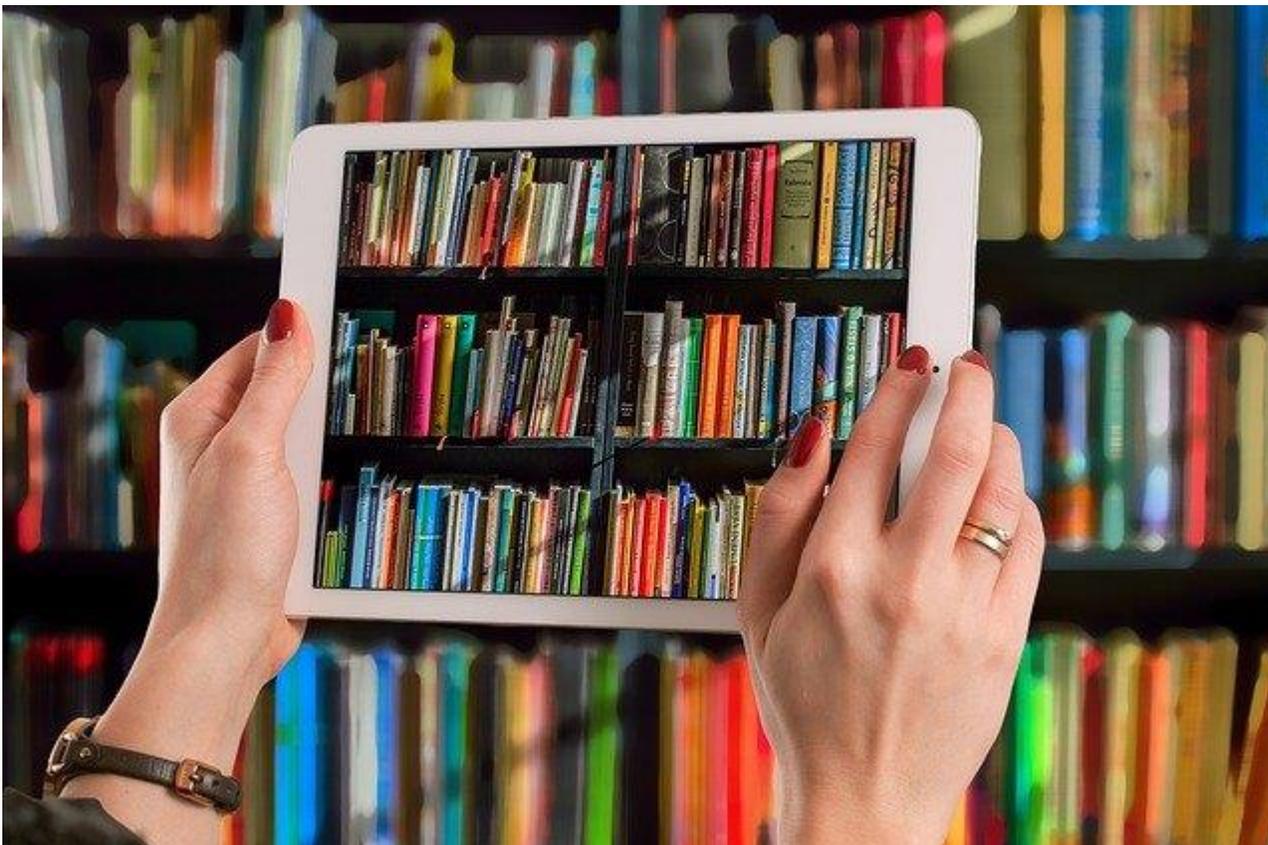

Obraz [Gerd Altmann](#) z [Pixabay](#)

BCD - nie wyróżnia się odrębnego nauczyciela bibliotekarza.

CDI - *professeur documentaliste* czyli nauczyciel bibliotekarz (licencjat z bibliotekarstwa oraz dyplom zawodowy dokumentalisty)

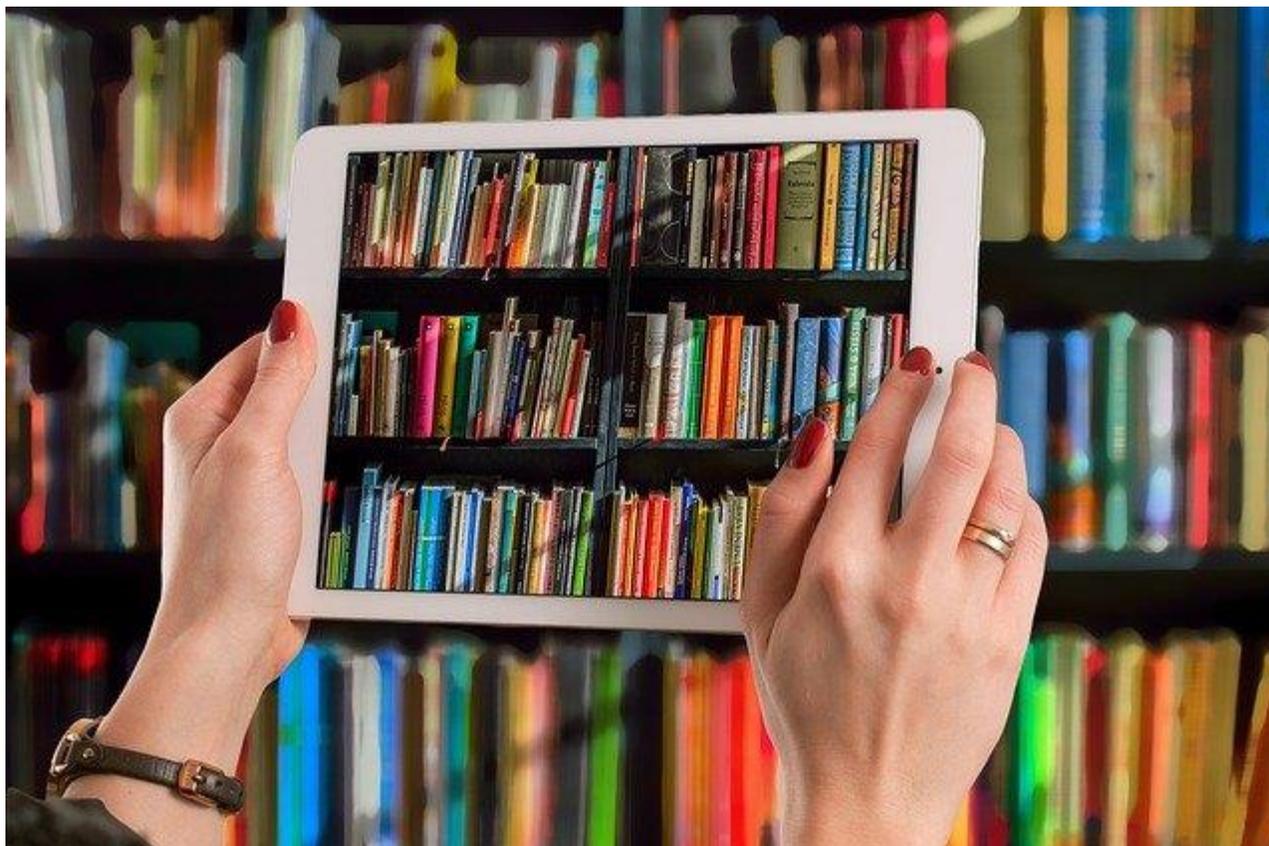
STATUS NAUCZYCIELA BIBLIOTEKARZA

Bibliotekarze prowadzą **lekcje biblioteczne** na jeden z czterech głównych tematów:

- wyszukiwanie informacji
- edukacja medialna
- promowanie czytelnictwa
- doradztwo zawodowe

STATUS NAUCZYCIELA BIBLIOTEKARZA

Obraz [Gerd Altmann](#) z [Pixabay](#)

Mogą współpracować z siecią zrzeszającą inne ośrodki pełniące funkcję dokumentacyjną i informacyjną Scérén-CNDP.

Współpracują też z organizacją **A.P.D.E.N.** zrzeszającą nauczycieli bibliotekarzy z gimnazjów, liceów oraz szkół wyższych, która dąży do regularnej aktualizacji zadań bibliotekarzy, przygotowuje egzamin CAPES oraz co cztery lata organizuje Kongres nauczycieli bibliotekarzy

Źródło: Padzik Dorota, *Biblioteki szkolne we Francji*, Biblioteka w Szkole 2020 nr 3

Lycee Maurice Ravel (Paris)

Obraz [Gerd Altmann](#) z [Pixabay](#)

- około 2000 uczniów
- 2 nauczycieli bibliotekarzy
- otwarte: poniedziałek – sobota
- zbiory:
 - encyklopedie, słowniki, powieści, komiksy, filmy, podręczniki do użytku na miejscu,
 - około 60 tytułów prasowych (+ abonament do wersji elektronicznej),
 - informacje kulturalne oraz oczywiście broszury dotyczące doradztwa zawodowego.

Lycee Maurice Ravel (Paris)

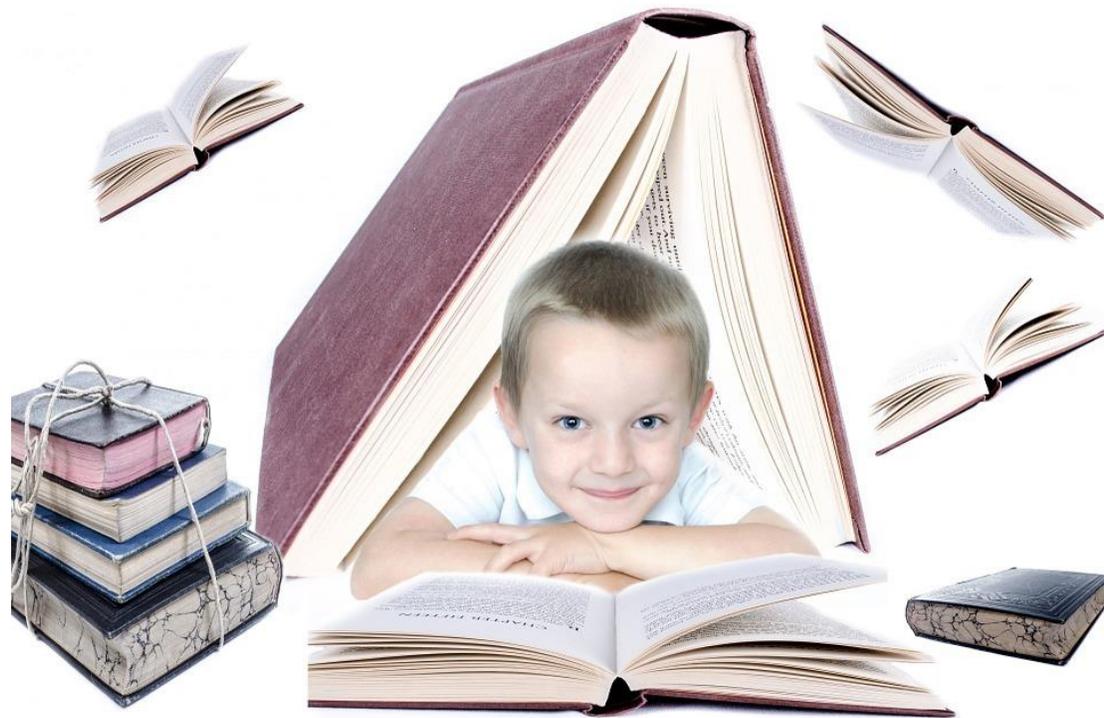
Obraz [Gerd Altmann](#) z [Pixabay](#)

- Książki można wypożyczać na okres dwóch tygodni, a periodyki i komiksy – tygodnia.
- Katalog online
- 10 stanowisk komputerowych oraz rzutnik

Austria

ORGANIZACJA BIBLIOTEK SZKOLNYCH

[PublicDomainPictures](#) z [Pixabay](#)

Biblioteki **łączone**

To "**żywe**" **księgozbiory** - melioracja na bieżąco; 2 razy w roku "stare książki" są sprzedawane na "pchlim targu"

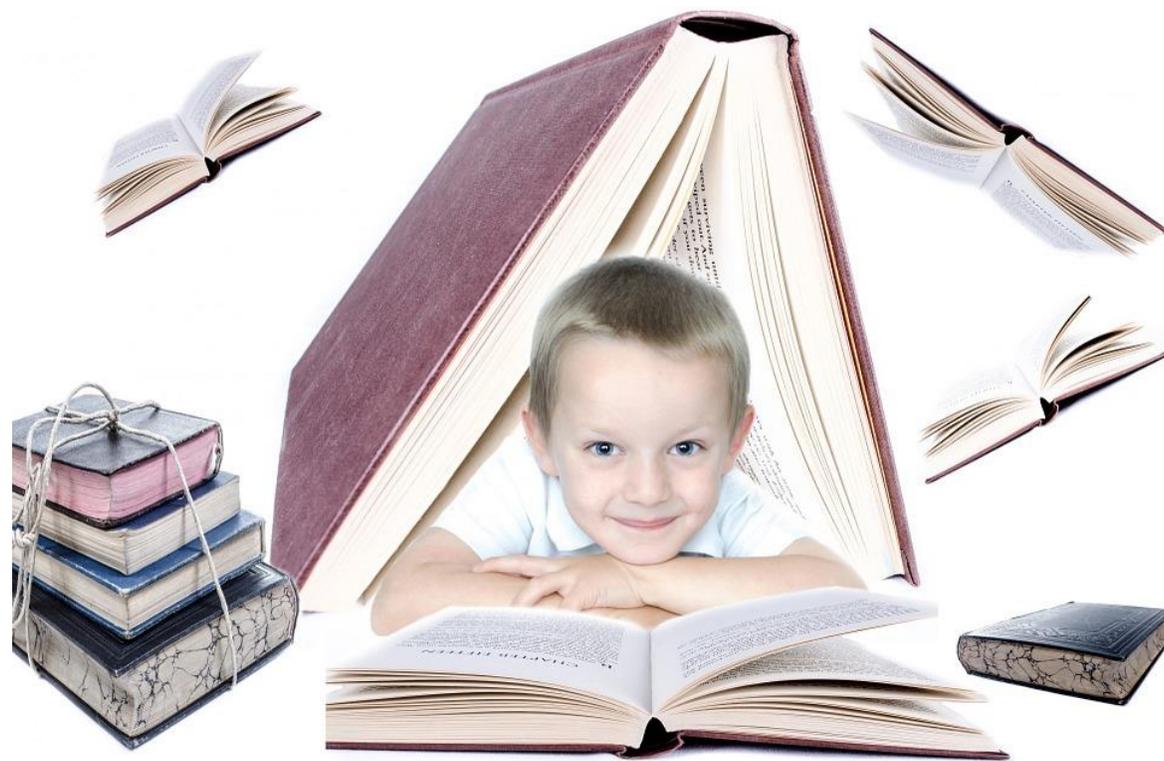
Programy biblioteczne: *Biblioweb* z bazą opracowanych książek do pobrania, *Littera*

Jak zostać bibliotekarzem ?

W tajniki zawodu wprowadza doświadczony praktyk; odbywa się to w formie wolontariatu. Następnie należy ukończyć 3-letni kurs dla bibliotekarzy szkolnych

Źródło: Jasińska Marta, *Biblioteki austriackie. Działania w kryzysie*, Biblioteka w Szkole, Biblioteka - Centrum Informacji 2013 nr 1

ORGANIZACJA BIBLIOTEK SZKOLNYCH

[PublicDomainPictures](#) z [Pixabay](#)

Największym problemem słabe czytelnictwo - **20% dzieci w Austrii nie potrafi czytać**

Ogólnokrajowy projekt podnoszenia czytelnictwa „Buchstart”, opiera się na 4 filarach:

- I: Czytelniczy - przedszkole i biblioteka szkolna
- II: Dzieci starsze czytają dzieciom młodszym
- III: Dorośli i emeryci idą do szkół i wspólnie czytają z dziećmi 7-8 letnimi (słabo czytającymi)
- IV: Współpraca z rodzicami (codziennie czytają i prowadzą pamiętnik – podpisują umowę !!!)

Mediathek w Volkermart

Obraz [Pexels](#) z [Pixabay](#)

- biblioteka **miejsko - szkolna** (2 szkoły podstawowe i średnia)
- pracuje **6 pracowników**: 2 - pełny etat, 1- wolontariusz, 2 - bibliotekarz szkolny
- **powierzchnia** - 400 m.kw.; **19 tys. różnych zbiorów** (w tym 2800 elektronicznych)
- rocznie obsługuje **10 tys. mieszkańców**
- od mieszkańców pobierane są opłaty - ok. 20 euro

Biblioteka szkolna w Kunhsdorf

Obraz [Pexels](#) z [Pixabay](#)

- dla 170 uczniów szkoły średniej
- **Nauczyciel języka słoweńskiego** (21 godzin + 5 godz. w bibliotece) oraz pomoc 2 **nauczycieli języka niemieckiego** raz w tygodniu
- dwa pomieszczenia; 9 tys. książek, 300 płyt DVD i 600 CD
- 203 czytelników, w tym 30 nauczycieli
- **Skąd fundusze na zakup nowości ?**
Sponsorzy, jarmarki bożonarodzeniowe; rocznie z tych pieniędzy zakupuje się ok. 700 nowości
- Programy czytelnicze: konkursy czytania z udziałem publiczności, kufierki z literaturą popularnonaukową

Biblioteka gminno -szkolna w Bodensdorf

Obraz [Pexels](#) z [Pixabay](#)

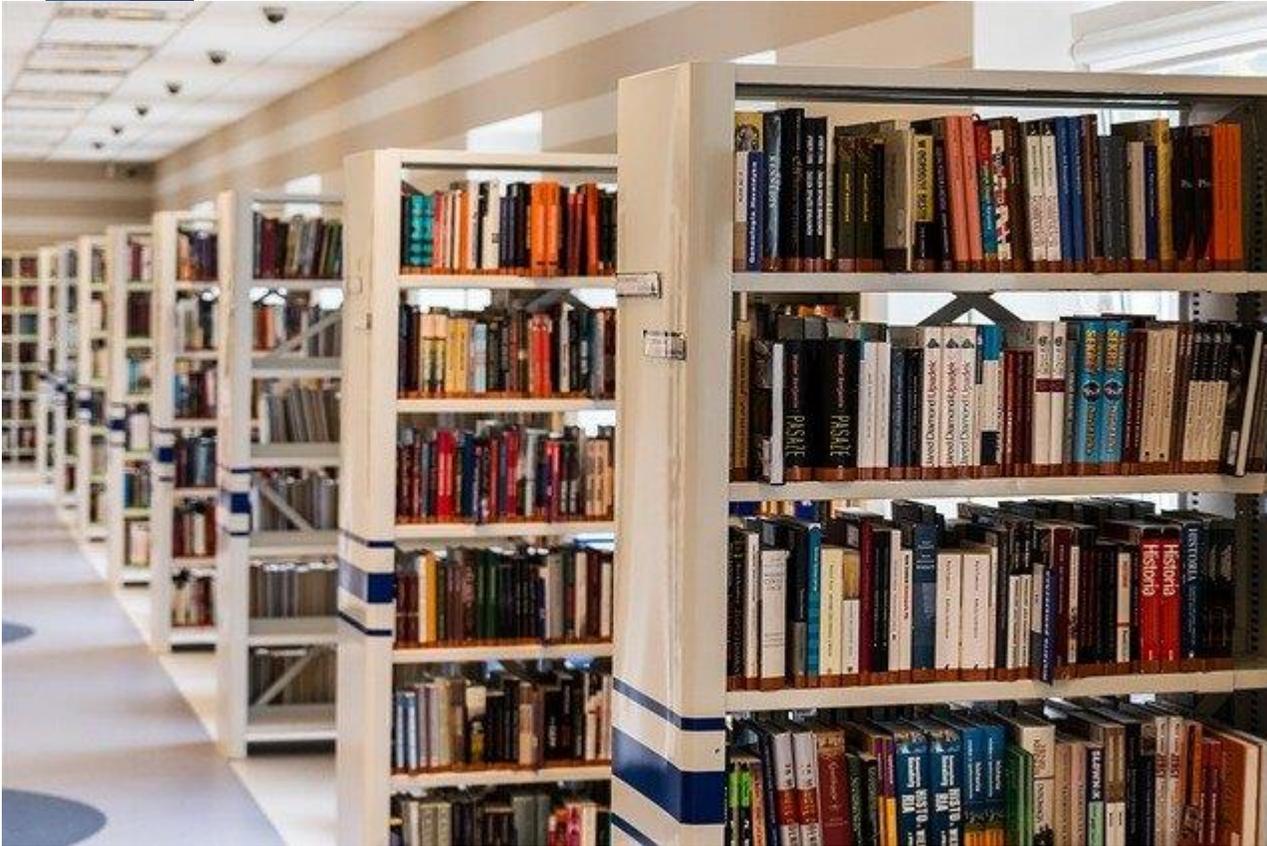
- obsługuje gminę liczącą ok. **3,5 tys. mieszkańców**
- w budynku szkoły podstawowej (180 dzieci)
- czynna tygodniowo - 13 godz. latem i 11-godz. zimą
- **Personel:** na cały etat - 1osoba, wolontariusze - 5
- obowiązują coroczne **opłaty** 15- 20 euro; oddzielnie po 1 euro płaci się za wypożyczenie multimediiów; opłaty za energię i budynek ponosi gmina
- **Zakup nowości** - sponsorzy, letni festyn
- Imprezy kulturalne

Finlandia

Tampere – miasto w południowo-zachodniej Finlandii, Jeden z największych ośrodków przemysłowych w kraju, przez co bywa nazywane "Manchesterem Finlandii".

KARONEN SCHOOL W TAMPERE

Obraz [Michal Jarmoluk](#) z [Pixabay](#)

Jak wygląda ?

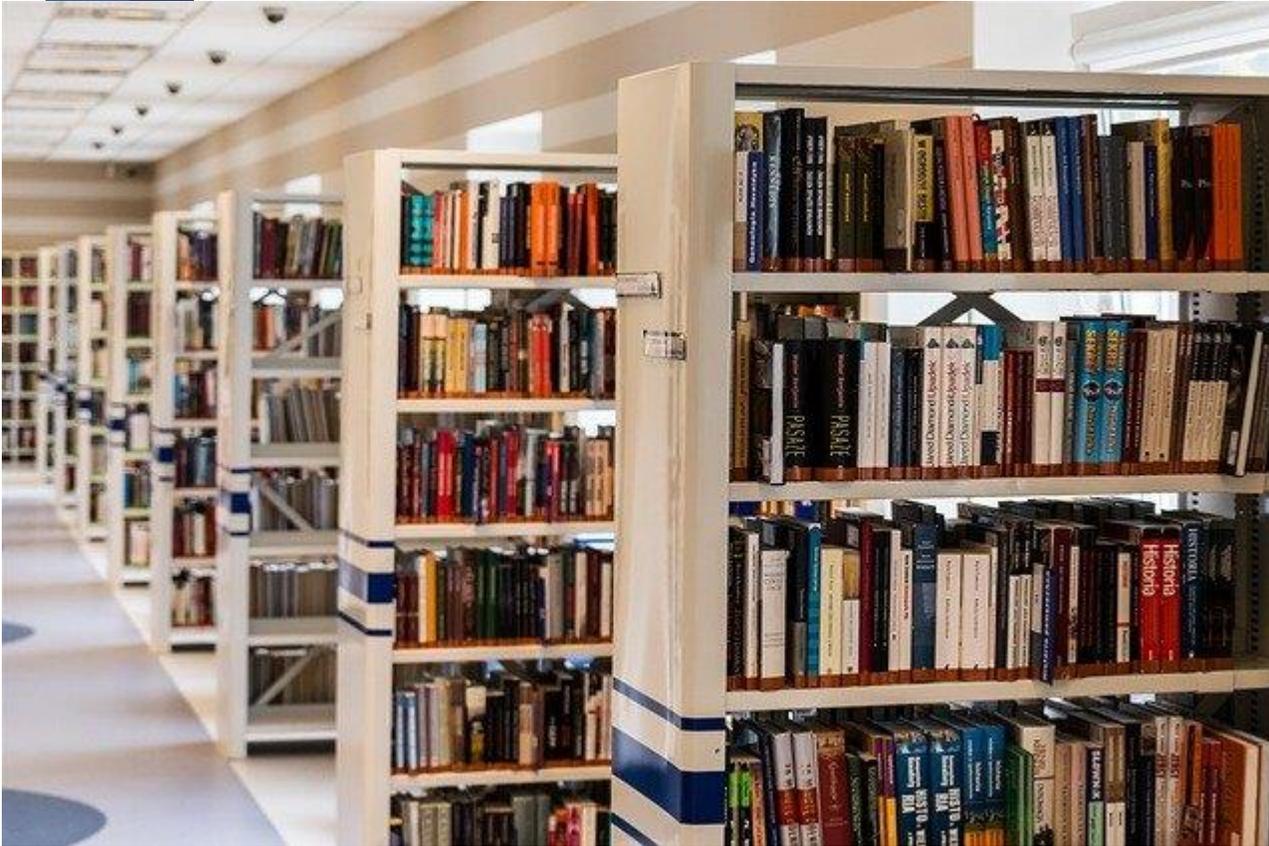
Jest to szeroki, długi korytarz:

- z jednej strony – drzwi do sali gimnastycznej
- pośrodku stoliki - miejsce pracy grupowej uczniów i jednocześnie stołówka
- z drugiej strony - niewysokie półki z książkami, pod ścianą komputery i fortepian

Jest to miejsce spotkań całej szkoły !

Kuta urszula, *Biblioteka szkolna w Finlandii*, Biblioteka - Centrum Informacji 2016 nr 1

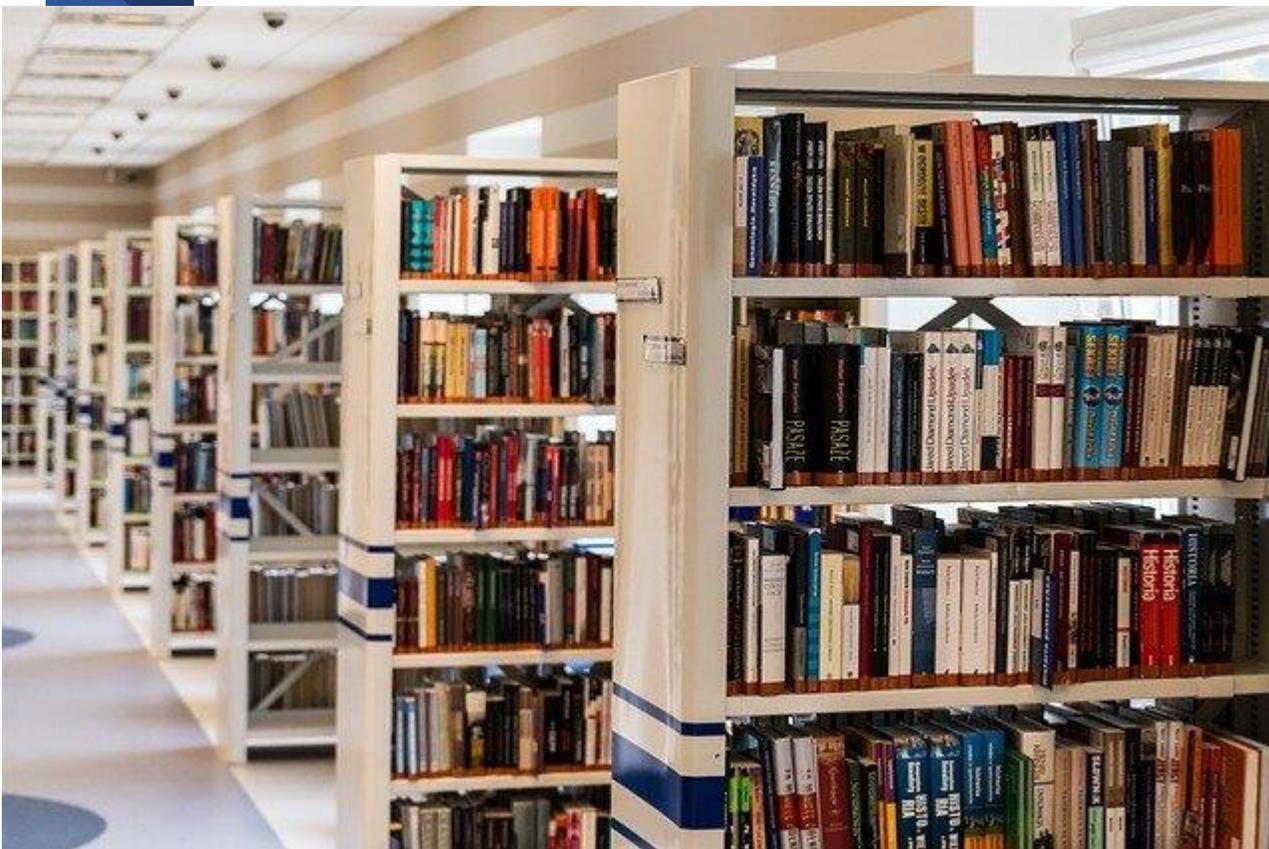
KARONEN SCHOOL W TAMPERE

Samoobsługa

- w każdej książce kilka kart, wypożyczający sam wpisuje datę, nazwisko i klasę
- jedną z kart przekazuje w klasie – nauczyciel kontroluje co uczeń czyta, rozmawia z nim o lekturze
- uczeń sam zwraca książkę

KARONEN SCHOOL W TAMPERE

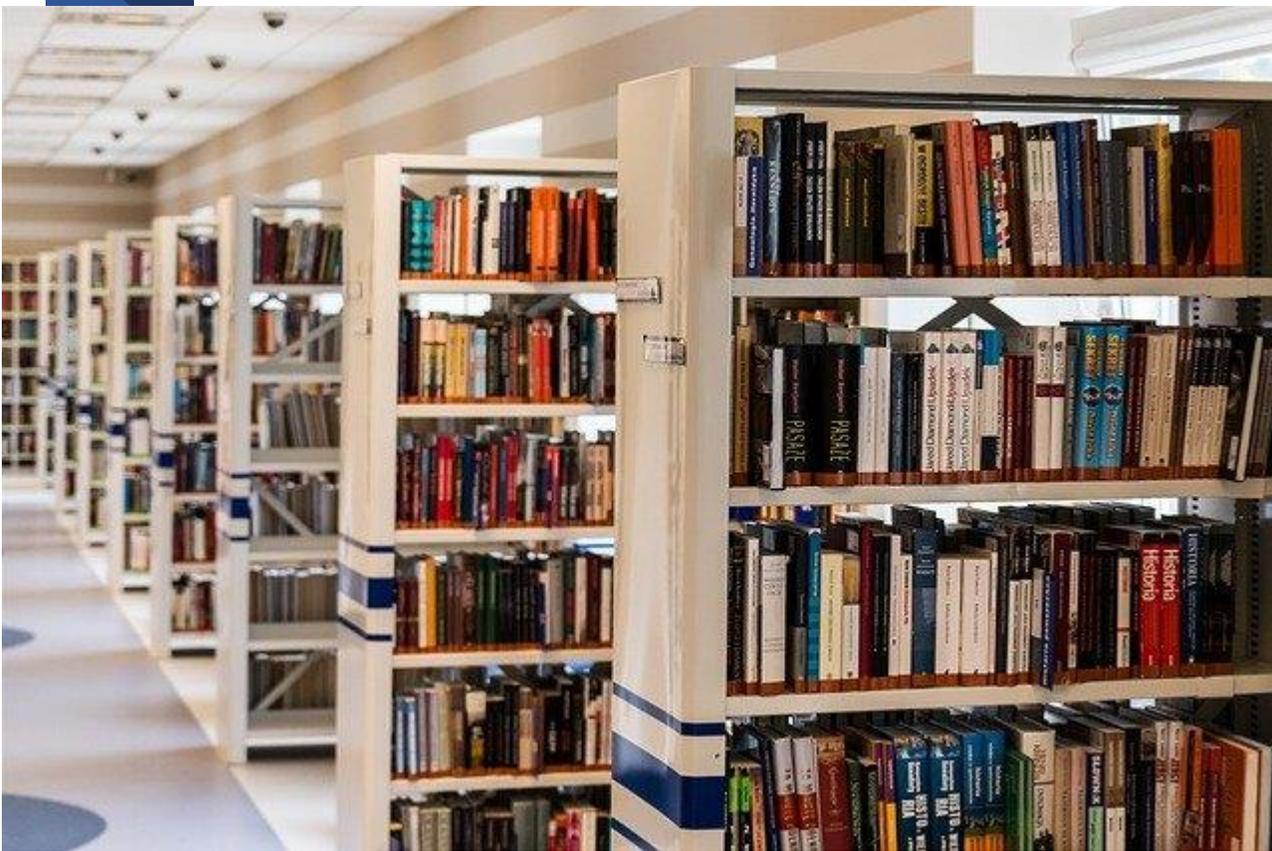

Obraz [Michal Jarmoluk](#) z [Pixabay](#)

Program czytelniczy

- udział dobrowolny
 - klasy I-III – 100%, pozostali – 50 %
 - dla każdej klasy lista książek do wyboru
 - uczniowie muszą przeczytać i opracować 6 książek z listy
 - prowadzą dzienniczki czytelnicze i wykonują pracę podsumowującą (ilustracja, okładka, wypracowanie)
 - system gratyfikacji: mały i duży dyplom
- + każdy uczeń czyta 1 książkę w roku !**

KARONEN SCHOOL W TAMPERE

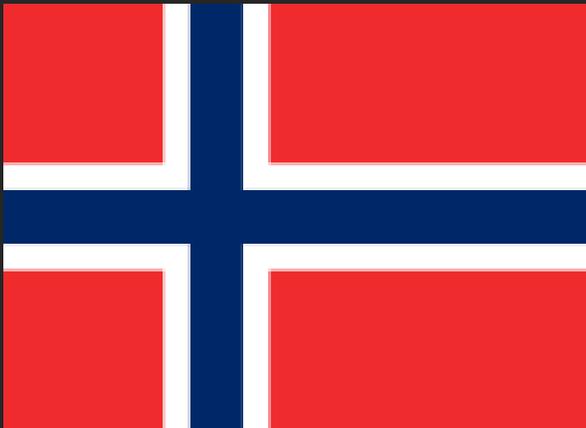

Obraz [Michal Jarmoluk](#) z [Pixabay](#)

Program czytelniczy

- udział dobrowolny
- klasy I-III: 100%, pozostali: 50 %
- dla każdej klasy lista książek do wyboru
- uczniowie muszą przeczytać i opracować 6 książek z listy
- prowadzą dzienniczki czytelnicze i wykonują pracę podsumowującą (ilustracja, okładka, wypracowanie)
- system gratyfikacji: mały i duży dyplom

Norwegia

Drammen – miasto w południowej Norwegii (41 km na południowy zachód od Oslo) ośrodek administracyjny gminy (norw. kommune) oraz stolica prowincji Buskerud, u ujścia rzeki Drammenselva do fiordu Drammenfjord.

GULSKOGEN SKOLE W DRAMMEN

Obraz [Lubos Houska](#) z [Pixabay](#)

uczniowie w wieku od 6 do 16 lat (I-X klasa),
środowisko wielokulturowe

mogą korzystać **wszyscy** uczniowie i
nauczyciele

nie ma **kart czytelniczych**, uczniowie posiadają
swoje numery, które podają przy wypożyczaniu.

Brak **limitu wypożyczeń** - zależy to od wieku i
umiejętności czytelniczych uczniów. W szkole
podstawowej, z klasą IV włącznie (9-10 lat),
uczniowie mogą wypożyczyć cztery książki na
okres jednego miesiąca.

Kalwak Magdalena, *W bibliotece w Gulskogen Skole w
Drammen*, Biblioteka – Centrum Informacji 2016 nr 4

GULSKOGEN SKOLE W DRAMMEN

Obraz [Lubos Houska](#) z [Pixabay](#)

Brak tabliczek „Obowiązuje cisza!”

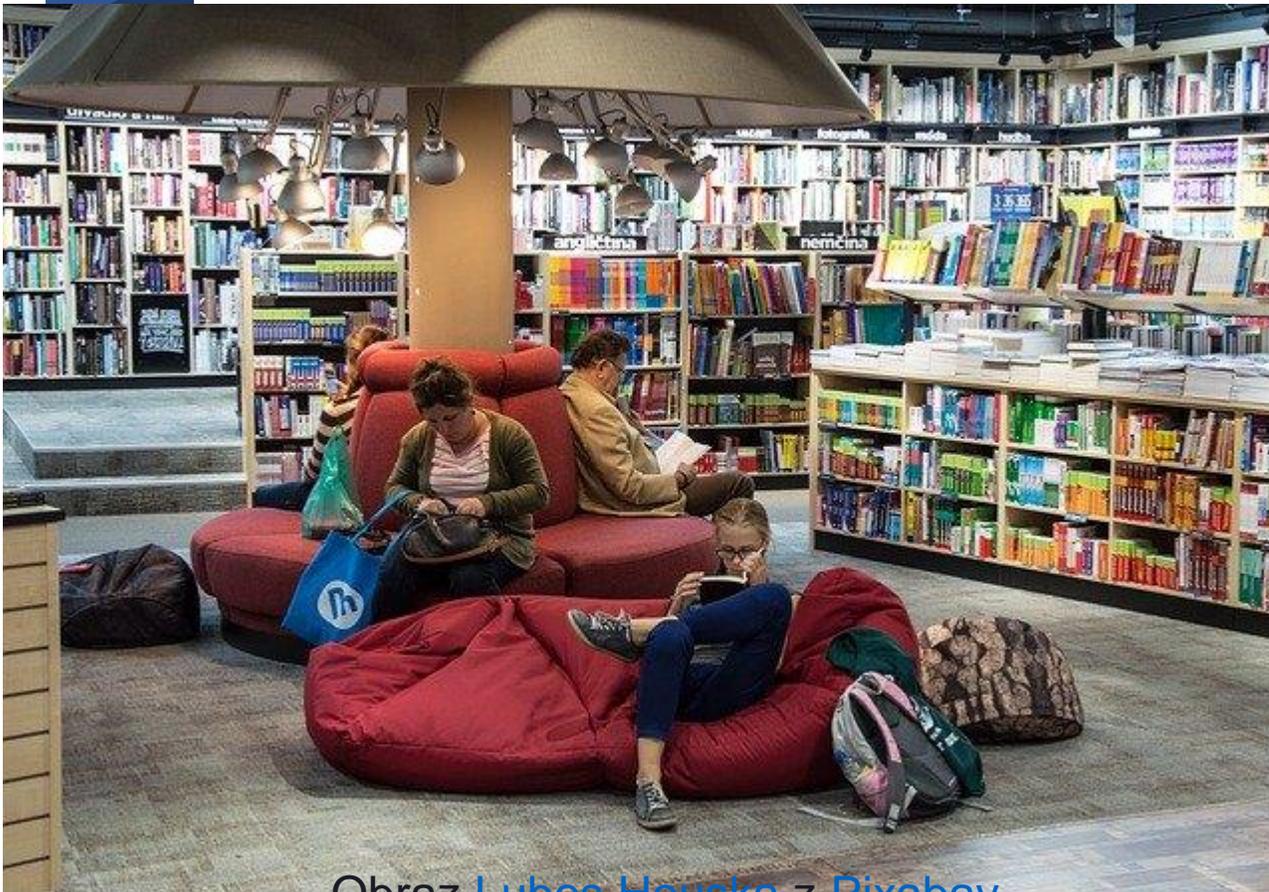
w bibliotece głośno się rozmawia o książkach, literaturze i słychać śmiech zadowolonych czytelników. Cisza panuje tylko podczas zajęć z tzw. indywidualnego czytania.

Fundusze na te biblioteki wynoszą aż 50 tys. zł. OK na rok szkolny, czyli ok. 25 tys. zł.

posługują się **Uniwersalną Klasyfikacją dziesiętną Deweya.**

Wszyscy zwracają się do siebie po imieniu – co najwyżej „Bibliotekarzu”

GULSKOGEN SKOLE W DRAMMEN

Obraz [Lubos Houska](#) z [Pixabay](#)

Pomieszczenia

- Biblioteka centralnie zlokalizowana, ma **duże okna** wychodzące na „deptak”.
- - Mamy **ładne pokoje z dużą ilością światła**. Ale to zbyt zły blask słońca. Każdego dnia, czytając na głos, używam inteligentnej tablicy do wyświetlania książek z obrazkami, ale trudno jest zobaczyć, kiedy świeci tu słońce, mówi Marit.
- Biblioteka jest **wydłużona**, a jej piętro ma dwie kondygnacje. **Długie schody** prowadzą w górę pośrodku pokoju, na pół piętra na piętrze. - Studenci lubią się tam **chować, siadać na schodach, pod schodami, na parapecie**.
- Na piętrze znajdują się **miejsca pracy nauczycieli i miejsca pracy grupowej**. Ale chcemy zrobić z tego coś więcej

GULSKOGEN SKOLE W DRAMMEN

Obraz [Lubos Houska](#) z [Pixabay](#)

Do najpopularniejszych działań w norweskich bibliotekach szkolnych należą:

- głośne czytanie,
- dyskusje o książkach
- spotkania z autorami.

Sponsorami takich spotkań są same szkoły, wydawcy bądź norweskie instytucje zajmujące się kulturą.

GULSKOGEN SKOLE W DRAMMEN

Obraz [Lubos Houska](#) z [Pixabay](#)

Kwalifikacje, warunki zatrudnienia bibliotekarza

- bez przygotowania pedagogicznego, licencjat z bibliotekoznawstwa (bądź wykształcenie nauczycielskie) oraz rok praktyki w bibliotece szkolnej. Z tytułem magistra zarabia oczywiście więcej.
- tydzień pracy wynosi 37,5 godziny.
- przysługuje 5 tygodni urlopu, które może wybrać w dowolnym momencie.

GULSKOGEN SKOLE W DRAMMEN

Obraz [Lubos Houska](#) z [Pixabay](#)

Zadania bibliotekarza

- zakup nowości
- opracowanie dokumentów w oparciu o narodowy program biblioteczny „Bibliofil”
<https://bibsyst.no/>
- prowadzenie projektów czytelniczych
- przeprowadzanie zajęć raz w tygodniu po jednej godzinie lekcyjnej (45 minut) dla uczniów klas I-VII szkoły podstawowej

Bibliotekarz szkolny jest ponadto:

- zorientowany na rynku wydawniczym
- czyta mnóstwo i ma dobre rozeznanie w trendach panujących w literaturze

GULSKOGEN SKOLE W DRAMMEN

Obraz [Lubos Houska](#) z [Pixabay](#)

Bibliotekarze

- zarabiają miesięcznie około 20 tys. zł.
- wybierają się na emeryturę w wieku 67 lat. Istnieje także możliwość wcześniejszej emerytury w wieku 62 lat (tzw. AFP).

Marit Gautneb otrzymała Nagrodę Biblioteczną dla Buskerud 2016 od Norweskiego Stowarzyszenia Bibliotek, oddział Buskerud.

Wywiad z Marit Gautneb

<https://www.bibforb.no/marit-leser-hoyt-pa-sporet-av-skolebiblioteksuksess/>

Hiszpania / Katalonia

<https://commons.wikimedia.org/>

Granollers – miasto w Hiszpanii we wschodniej Katalonii, siedziba marki Vallès Oriental, jednocześnie największe miasto regionu.

<https://commons.wikimedia.org/>

MEDIATECA DE L` ESCOLA PIA DE GRANOLLERS

- szkoła prywatna podstawowa i średnia
- dwie oddzielne biblioteki: dla szkoły podstawowej i średniej
- otwarte: poniedziałek – sobota
- pracuje 4 bibliotekarzy (w obu bibliotekach), etat 30 godz.
- Bibliotekarzy nie obowiązują lekcje biblioteczne, realizują je z własnej inicjatywy

Górska M., Rapicka M.: *Z wizytą w szkolnej bibliotece katalońskiej*, Biblioteka w Szkole 2018 nr 1 s. 24 -25

MEDIATECA DE L` ESCOLA PIA DE GRANOLLERS

Zbiory

- w języku katalońskim
- książki, czasopisma, dokumenty audialne i audiowizualne
- dla rodziców i uczniów
- klasyfikacja UKD
- pełny dostęp do półek
- nieodpłatne wypożyczenie podręczników (6 lat funkcjonowania)

MEDIATECA DE L` ESCOLA PIA DE GRANOLLERS SECUNDARIA

Kilka pomieszczeń rozciąga się dookoła zielonej oszklonej strefy.

Pomieszczenia otwarte i przestronne ...

MEDIATECA DE L` ESCOLA PIA DE GRANOLLERS SECUNDARIA

Sala z 12 stanowiskami
komputerowymi, ekranem
i projektorem

MEDIATECA DE L` ESCOLA PIA DE GRANOLLERS SECUNDARIA

Czytelnia: stoły w rzędach,
stanowisko komputerowe
dla bibliotekarza

MEDIATECA DE L` ESCOLA PIA DE GRANOLLERS

Obraz [Gerd Altmann](#) z [Pixabay](#)

- w trakcie przekształcania w mediatekę (inicjatywa uczniów)
- wspólne projekty z biblioteką publiczną

MEDIATECA DE L' ESCOLA PIA DE GRANOLLERS

Czytanie animacji
Autorzy w szkole
Walizki podróżne
Przedstawienia teatralne

Blog biblioteczny "La teca de la mediateca"
<http://mediateca.epiagranollers.cat/>

Dziękuję za uwagę

Uwaga ! Zdjęcia nie
odzwierciedlają
wnętrz
prezentowanych
bibliotek !

Zapraszam do
lektury artykułów z
czasopism, stron
internetowych ...